

PRAKTIINE KASIRAAMAT

KESKKONNASÖBRAlike KOHTUMISTE JA ÜRITUSTE KORRALDAMINE TARTUS

**Eesti
Roheline
Liikumine**
Estonian Green Movement-FoE

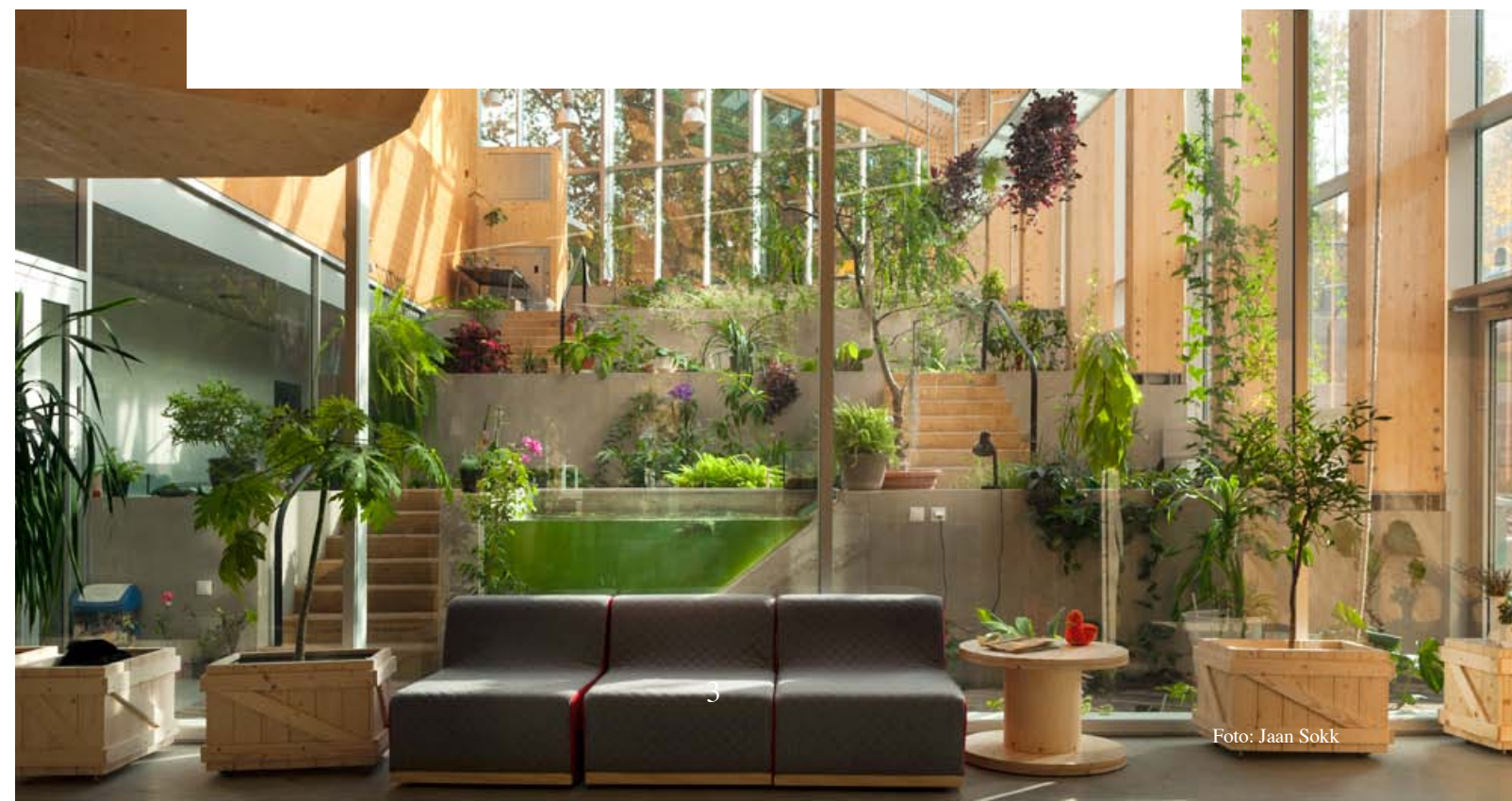
Aitah, Tartu suurparade

Tartus on 70 konverentsi ja seminari pidamise kohta kokku enam kui 8000 osaleja jaoks. Eesti suuruselt teise linnana on Tartu võõrustajaks paljudele kokkusaamistele, millega kaasneb suur jookide ja toidu tarbimine, transpordi- ja materjalikasutus ning jäätmetekke. Ühe inimese kohta on kõik see kokkuvõttes oluline mõju keskkonnale. Teisalt on suured kokkusaamised aga suurepärase võimalus keskkonnasäästlikku sõnumit levitada ning säästlikku ressursikasutust järgides heaks eeskujuks olla.

Käesolev käsiraamat on abivahendiks kõigile, kes soovivad korraldada 10–100 osalejaga üritust just Tartu linnas või selle lähiumbruses. See on kasulik teabeallikas nii kohalikele elanikele kui ka mujal elavale, kuid Tartus keskkonnasõbralikku üritust korraldada soovivale inimesele. Käsiraamatust võiksid enda jaoks sobivaid ideid leida nii riigiasutused, ettevõtted kui ka MTÜ-d, nii ametlike kui ka vähem ametlike kokkusaamiste korraldajad.

Käsiraamatu eesmärgiks on teha nähtavaks keskkonnasõbralike korraldusmeetmete võimalused Tartu piirkonnas ning levitada ja kinnistada ideed ressursside kokkuhoiust ning jäätmetekke vähendamisest ürituste korraldamisel.

Keskkonnasõbralik üritus – miks see mõistlik on?.....	4
Toimumispaik.....	6
Kutsed ja muud materjalid.....	8
Toit.....	10
Jäätmed.....	12
Majutus.....	14
Transport ja liikumine.....	16

KESKKONNASÕBRALIK ÜRITUS – MIKS SEE MÕISTLIK ON?

Foto: Lauri Kulpsoo

- **Ressursside ja kulude kokkuvõtte:** energia säilitamine, kohalike toodete kasutamine, tarbimise ja jäätmete vähendamine hoiab kokku kulutusi. Esmapilgul võib näida, et keskkonnasõbralikkuse printsiipide järgimine toob lisakulutusi, kuid pikas perspektiivis see siiski vähendab neid (vähem prinditud materjale, vähem tekitatud jäätmeid jne).
- **Hea maine ja turupositsioon:** keskkonnale sõbralikku üritust organiseerides näitate, et teie organisatsioon hoolib jätkusuutlikust arengust. Ka oma kommunikatsioonis seda välja tuues tõuseb kokkusaamise väärtus, võidate rohkem tähelepanu ning osalejaid. Peab teadvustama, et ka konverentsidel osalejad muutuvad aina enam keskkonnateadlikuks ja panevad tähele detaile selles osas, kui mõistlikult on ürituse korraldamine organiseeritud, ning on kriitilised ebamõistliku ressursikasutuse suhtes.
- **Teadlikkuse tõstmine:** iga kohtumine on suurepärane võimalus tõsta nii osalejate, korraldajate kui ka teenusepakkujate teadlikkust keskkonnasäästlikest toodetest, ehitistest, teenustest jne ning seeläbi juurutada jätkusuutlikku käitumist ja tegutsemist.
- **Eeskujuks olemine:** oma tegutsemisega võite motiveerida ka teisi vastutustundlikke otsuseid langetama ning jätkusuutlikud ideed levivad ka teiste organisatsioonide kohtumiste korraldamise praktikatesse.
- **Innovatsioonide tutvustamine:** uute rohetehnoloogiate arendamine on pidevas aktiivses arengus, need koguvad aina enam populaarsust ning nendega tasub end pidevalt kursis hoida. Oma ürituse kaudu saate teistelegi innovatsioone tutvustada ja näidata oma organisatsiooni kui ajaga kaasas käivat, uuendustele avatud ja kohanemisvõimelist.
- **Sotsiaalne kasu:** kenasti planeerides saate üritust korraldades toetada kohalikku kogukonda: ostate tooteid ja teenuseid kohalikelt pakkujatelt, palkate kohalikke tegijaid, kõik, mida ise tarbida ei suuda, suunate vajajatele (toiduülejäägid) jne.
- **Lisaks võib välja tuua:** klientide lojaalsuse kasvu, konkurentsieelise töötajate leidmisel ja hoidmisel, töötajate motivatsiooni tõusu ning suurema tootlikkuse, uute äri võimaluste loomise ja kasutamise, ühiskonna ja valitsuse poolehoiu võitmise, vastutustundliku konkurentsivõime.

TUNNUSTUSED, MILLE POOLE PÜRGIDA:

Aasta Vastutustundlik Ettevõtte

Alates 2015. aastast tunnustab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutus üht Eesti ettevõtet vastutustundliku ettevõtte tiitliga. Selle eesmärk on tunnustada ja väärtustada Eestis tegutsevaid ettevõtteid, kes teadlikult käituvad oma igapäevases tegevuses vastutustundlikult nii töötajate, keskkonna, partnerite kui ka kogukonna suhtes ning on selles jätkusuutlikud. Konkursil osalenute sõnul on tiitel toonud enesega kaasa nii avalikkuse tähelepanu kui ka märgatavaid muutusi ettevõtte äritulemustes.

Aasta Keskkonnasõbralik Ettevõtte, Aasta Keskkonnategu ja Keskkonnakäpp

Igal aastal tunnustavad Keskkonnaministeerium, Keskkonnaamet ja Keskkonnainvesteeringute Keskus organisatsioone, mis on algatanud mõne uue keskkonnateadliku tegevuse, rakendanud oma töös meetmeid, millel on positiivne mõju keskkonnale, või suurendanud keskkonnateadlikkust.

Pea meeles!

Kokkuvõtte ja seeläbi
ressursside säästmine ei tee teist
koonerit – see on 100% mõistlik
tegutsemisviis nii enda organisatsiooni,
külastajate, kohaliku kogukonna kui ka
keskkonna suhtes. See on miski, mille
üle uhke ja millega teistele eesku-
juks olla.

Võta samm- sammult!

Pole hullu, kui ei jõua või ei saa kõiki
soovitusi kohe järgmisel üritusel rakendada.
Võta sammhaaval ning vali enda jaoks esialgu
välja ideed, mida lihtsam teostada. Nt rinnale
kinnitatavate plastikust nimesiltide tagasiko-
gumine, et neid järgmisel konverentsil uuesti
kasutada, paberil kahepoolne printimine,
taimetoidu tellimine vms.

TOIMUMISPAIK

(Keskkonnasõbraliku) ürituse korraldamine on loominguline protsess, mille üks esimesi samme on leida sobiv toimumispaik. Head kohad broneeritakse kiiresti! Rohkem kui 20 inimesega üritus vajab nii logistiliselt kui ka tehniliselt rohkem planeerimist. Kuna keskkonnasõbraliku hoone mõiste on vaieldav ning keeruline on Tartu Keskkonnahariduse Keskuse kõrval teisi konkreetseid asutusi välja tuua, siis aitavad asukoha valimisel järgnevad punktid, mille kohta võib valitud asutuse personalilt julgelt infot küsida:

- **Energia:** eelistama peaks energiasäästlikke hooneid, mis kasutavad päikesevalgust ja järgivad energiasäästu põhimõtteid. Hoone võiks vastata energiamärgisele A, B või C.
- **Jäätmed:** toimumispaigas peaks olema hästitöötav jäätmete sorteerimise süsteem (pakend, paber ja papp, biojäätmed, olmejäätmed, pandipakend).
- **Toitlustus:** toitude serveerimisel kasutatakse korduvkasutatavaid nõusid ja kannuvett ning on võimalus taime- või vegantoitlustuseks.
- **Asukoht ja juurdepääs:** toimumispaik peaks olema lihtsasti ligipääsetav jalgsi või ühistranspordiga. Arvestada võiks ka jalgarattaparkla olemasolu.

Foto: Jaan Sokk

Huvitav teada!

Brüsseli kesklinn peidab endas üht väga keskkonnasõbralikku kontorihoonet, mille nimeks Mundo-B. Maja renoveerimise algatasid MTÜ-d, kes soovisid töötada võimalikult jätkusuutlikus keskkonnas. Tegu on ilusa värvilise majaga, kus töötab üheskoos mitmeid organisatsioone, neil on ka mahekohvik ja õpiaed, kus nad kasvatavad juurvilju ja marjapõõsaid ning kompostivad biojäätmeid. Resursside kokkuhoiuks jagatakse omavahel kööki, printereid, skännereid jm. Maja võõrustab ka palju pidustusi, seminare ja konverentse.

SOOVITATAV TOIMUMIS-PAIK SISEÜRITUSTEKS

Tartu Keskkonnahariduse Keskus/Tartu loodusmaja

Keskuses tegutseb noorte huvikool Tartu Loodusmaja, loodus- ja keskkonnainfot edastav Keskkonnainfopunkt, täiskasvanute koolituskeskus, korraldatakse lasteadele ja koolidele suunatud õppeprogramme. Tartu loodusmajas on mõnus keskkond konverentside, firmaürituste, sünnipäevade ja pidude korraldamiseks.

Mahutavus:

- Saal (151 m²) mahutab kuni 120 inimest. Saali on võimalik helikindla vaheseinaga poolitades luua kaks väiksemat saali (u 75,5 m²)
- Koolitustuba (65,5 m²) mahutab kuni 30 inimest
- Köök koos võimalusega kasutada köögitehnikat ja nõusid
- Õppeklassid (30–55 m²) väiksemate koosolekute ja seminaride või toitlustamise jaoks

Vahendid:

Arvuti, projektor, ekraan, kõlarid, vajadusel saab kasutada ka mikrofoni. Kõikides ruumides on kergesti liigutatavad ja ümberpaigutatavad lauad ja toolid, mis võimaldavad korraldada ka rühmatööd. Saalis on ökodisain-toolid, mis on valmistatud 100% taaskasutatud plastikust. Wifi.

Foto: Mondo, erakogu

Võimalikud asukohad väliüritusteks:

Antoniuse Õu, Lutsu 3/5, www.antonius.ee

Tartu Ülikooli Botaanikaaed, Lai 38, www.botaanikaaed.ut.ee

Tartu Laulupeomuuseum, Jaama 14, <http://linnamuuseum.tartu.ee/?m=3>

Tartu Loodusmaja õpiaed, Lille 10, www.tartuloodusmaja.ee

Tartu Seikluspark, Narva maantee 126b, www.tartuseikluspark.ee

Uus Õu, Magasini 5, www.facebook.com/Uus6u

Lille 10

Tel: 736 6120

E-post: info@teec.ee

www.tartuloodusmaja.ee

KUTSED JA MUUD MATERJALID

Ilmselt on tavalise paberi kasutus kõige ressursikulukam. Seega tuleks läbi mõelda, milliste materjalide printimine on möödapääsmatu ning milliseid oleks võimalik elektrooniliselt jagada.

Millega arvestada?

- **Paberikasutus:** prinditud ja laiali saadetud materjalide hulka peaks vähendama, saates vajaliku teabe osalejatele nii enne kui ka pärast kohtumist meilitsi. Kui printimine on vältimatu, siis tuleks kasutada selleks ümbertöödeldud paberit, printida paberile kahepoolselt, liigutada tekstifaili äärejooni ning proovida vähendada teksti hulka ja lehekülgede arvu nii palju kui võimalik (font 11 = 39 lk vs font 10 = 32 lk). Ürituse ajal võiks võimalusel kasutada pabertahvli asemel markertahvlit või teha märkmed arvutisse nii, et tekst oleks projitseeritult kõigile nähtav.
- **Trükised:** kui peate oma konverentsiga seoses vajalikuks koostada käsiraamatu, juhendi või brošüüri, siis mõelge selle loomisel sellele, et trükist saaks kasutada rohkem kui korra, seda ei visataks kohe minema ega pandaks aastateks raamatariiulisse seisma. Mõelge korralikult läbi, miks te seda trükist üldse vajate, mis on teie sõnum, kes on teie sihtrühm, kas paberversiooni asemel oleks võimalik elektrooniline.
- **Online-allikad:** osalejate registreerimine võiks toimuda veebipõhiselt ning vajalike materjalide allalaadimine olla saadaval ürituse/ürituskorraldaja kodulehel.
- **Meened:** reklaammaterjalide või meenete hulk võiks olla võimalikult väike. Need võiksid olla tehtud keskkonnasõbralikest (ümbertöödeldud, looduslikest) materjalidest ja olla pikaajalise praktilise väärtusega (terasest veepudel, riidest kandekott, puust mälupulk, päikeseenergiaal töötav mobiililaadija vms). Meeneid võiks tellida näiteks kohalike käsitöölislalt.
- **Taaskasutus:** osa möödunud konverentsi materjalidest võib sobida uuesti kasutamiseks (infostendid, vanadest bänneritest võib lasta õmmelda kotid vms). Juhul, kui kasutate plastikust nimesildümbreiseid, siis võiks need pärast iga konverentsi osalejatelt kokku koguda ja järgmisel üritusel uuesti kasutada.
- **Muud rohelised ideed:** kui osalejad peavad oma toitlustuse, majutuse, transpordi ise korraldama, siis võiksid konverentsi teavitusmaterjalid sisaldada osalejate jaoks infot ürituse toimumispaigas olevate n-ö roheliste majutus-, toitlustus- ja transpordivõimaluste kohta.

TRÜKIKESKUSED, MILLEL ON FSC SERTIFIKAAT VÕI LITSENTS:

Ecoprint

Savimäe 13, Vahi küla
Tel: 733 1400
E-post: info@ecoprint.ee
uus.ecoprint.ee

Kroonpress

Tähe 133
Tel: 730 5100
E-post: info@kroonpress.ee
www.kroonpress.eu

Trükikoda Paar

Ilmatsalu 3g
Tel: 716 8151, 505 9213
E-post: info@paar.ee
www.paar.ee

Kontoritarvete poed, kus leidub ümbertöödeldud (koopia-, joonistus- vm) paberit:

Büroomaailm

Rebase 12A
Tel: 734 3474
E-post: tartu@byroomaailm.ee
www.byroomaailm.ee

Snitty (Räpina paberivabriku tooted)

J. Kuperjanovi 70
Tel: 742 5160
E-post: info@snitty.ee
www.snitty.ee

Futari PPC

Raekoja plats 13
Tel: 744 1100
E-post: futari@futari.ee
www.futari.ee

Vunder (Räpina paberivabriku tooted)

Aleksandri 9
Tel: 738 1591
E-post: tartu@skizze.ee
www.vunder.ee

Maarja küla käsitööpood Lõunakeskuses

Ringtee 75
Tel: 5395 9770
E-post: pood@maarakyla.ee
www.maarakyla.ee/et/e-pood/tartu-pood/

MTÜ Iseseisev Elu

Peetri 28
Tel: 731 0156 või 5665 4276
E-post: tellimine@iseseisev-elu.ee
www.iseseisev-elu.ee

Kui meenete või muu jaoks on tarvis kinkekotte, siis neid võib kohe hulgi tellida MTÜ MAKUst. MAKU müüakse taaskasutatud materjalist valmistatud kotte, mille on valmistanud erivajadustega inimesed üle Eesti.

MAKU

Tel: 520 4541 või 5551 4053
E-post: makuestonia@gmail.com
www.maku.ee

Hea teada!

Metsahoolekogu (ingl Forest Stewardship Council – FSC) on rahvusvaheline mitte-tulunduslik sõltumatu organisatsioon. FSC poolt sertifitseeritud metsamajandaja tegevused metsas on keskkonnasõbralikud, sotsiaalselt õiglased ja majanduslikult elujõulised. FSC märgis puidutootel viib selle teadmise tarbijani.

Kaaluge seda!

Ärge ostke suurte ettevõtete mass-toodangut, toetage väiketegijaid. Kui soovite osta meeneid, siis võib pöörduda asutuste poole, kus müüakse erivajadustega inimeste tehtud käsitöösemeid.

TOIT

Olgu konverents või seminar nii huvitav ja sisukas kui tahes, mõttetoit ei asenda päris toitu. Toit on konverentsi oluline osa, see läheb inimestele alati korda ning sellest räägitakse, seda kommenteeritakse. Et silma paista, siis tasub külalistele pakkuda midagi uut ja erinevat masstoodangust ning katsetada kohaliku, hooajalise, lihavaba või mahetoiduga. Kvaliteetne toit pole tingimata kallis ning toob äritegemisele vaid kasu!

Millega arvestada?

- **Eelista kohalikke, hooajalisi, Fair Trade'i ja/või mahetooteid:** neil on tänu lühemale transporditeekonnale, ning keemiliste väetiste ja taimekaitsevahendite puudumisele väiksem keskkonnamõju.
- **Vesi:** veeautomaadile ja pudeliveele võiks eelistada kraanivee pakkumist. Pudelit ei jooda tihtipeale tühjaks ning ostetud vesi läheb raisku. (NB! 1 liitri pudelivee tootmisele kulub 3 liitrit vett!) Kurgiviilude, jöhvivate või apelsinilõikudega vesi kenas kannus maitseb imehästi.
- **Eelista taimetoitu:** loomade kasvatamisele ja lihatoodete valmistamisele kulutatakse meelest koguses vett, energiat ja teisi ressursse. (NB! 1 kg loomaliha saamiseks kulutatakse 15 400 liitrit vett!) Juur-, puu-, ja aedviljade kasvatamisele kulutatakse märgatavalt vähem vahendeid. Üritusel osalejatele võib taimetoidumenüü olla huvitav vaheldus oma igapäevatoidule.
- **Tee toidlustaja jaoks kindlaks osalejate arv:** see on oluline vältimaks toidujäätmeid ja raiskamist. Osalejatele saadetavates kirjades tuleks samuti meelde tuletada, et oma mitteosalemisest esimesel võimalusel märku antaks.
- **Välidi ühekordseid nõusid:** kasuta korduvkasutatavaid või biolagunevaid nõusid. Kui ühekordsete nõude kasutamine on vältimatu, siis vali tooted, mille tootmisel on kasutatud võimalikult suures osas taaskasutatud materjale.

Fair Trade

Õiglane kaubandus on sedasorti kaubandus, mis toimib nagu tavaline äri, kuid tagab terve rea eetilist, keskkondlikult ja sotsiaalselt olulisi tingimusi. Näiteks tagab see arenguriikide talumikele ja tootjatele majandusliku elujõulisuse, keskkonnaohutu tootmise ning sotsiaalse vastutuse. Samuti on süsteemis keelatud kasutada orja- ja lastööjõudu.

10

Foto: erakogu

VEGAN-JA TAIMETOITU PAKKUVAD SÖÖGIKOHAD:

Tartus hakkab aina enam levima taime- ja vegantoidu valiku lisandumine menüüsse. Alltoodud toidukohtadest võib küsida ka *catering*-teenust. Kui nad ei paku täiskomplektina vegan- või taimetoidu toitlustust, siis osaliselt on see ikka võimalik.

Aparaat, Kastani 42, www.facebook.com/aparaadiresto
Asian Chef, Võru 2 (Riiamägi) ja Mõisavahe 21, www.asianchef.ee
Atlantis, Narva mnt 2, www.atlantis.ee/restoran
Crepp, Rütli 16, www.crepp.ee
Genkõök, Lai 37, www.genklubi.ee/kohvik
Himaalaja jutud, Künini 5b, www.facebook.com/restoranhimaalajajutud
Hot Pot, Künitri 6, www.hotpot.ee
Illegaard, Ülikooli 5, www.illegaard.ee
Metro võileivakohvik, Raatuse 18, www.kiirtoit.ee
Oishii Sushi, Sõbra 56a, www.oishiisushi.ee
Pahupidi Kohvik, Gildi 3, www.facebook.com/PahupidiKohvik
Polpo, Rütli 9, www.polpo.ee
Ruunipizza-Pannkoogikohvik, Rütli 2, www.ruunipizza.ee
Spargel, Kalevi 13, www.spargel.ee
Tokyo sushibaar, Ülikooli 5 ja Ringtee 75, www.tokyosushibaar.ee
Vaga Mama, Ülikooli 2, www.vagamama.weebly.com
Vapiano, Riia 2, www.vapiano.ee
Werner, Ülikooli 11, www.werner.ee

VEGAN CATERINGI PAKKUV TOITLUSTAJA:

Vapper Uba, www.facebook.com/vapperuba/

ÖKOPOED, KUST KOHVIPAUSIDEKS, MEENETEK VÕI MUUKS TARBEKS TOOTEID OSTA:

Biomarket, Keslinna keskus, www.biomarket.ee
Looduspere ökopood, Lõunakeskus ja Kvartali keskus, www.looduspere.ee
Lõuna-Eesti Ökokeskus, Sackoja 36a, www.okokeskus.ee
Lõuna-Eesti Taluturg, Lõunakeskus, www.taluturg.ee
Mahepood, Eedeni keskus
STEP UP, Riia 24, www.stepup.ee
Tervisepesa kauplus, Tähe 28, www.tervisepesa.ee
Via Naturale Ökopood, Kalevi 108, www.vianaturale.ee/epood

Hea teada!

2016. aastal alustas tegutsemisest teenusepakkuja *Topsiring*, kelle eesmärgiks on eelkõige festivalidel asendada ühekordsed tepsid vastupidavate, pestavate, stiilsete joogitopsidega. Kui tegu on suure osalejatearvuga seminariga, konverentsiga vms üritusega, siis võite *Topsiringi* ka oma ürituse loodussõbralikumaks tegemisele appi kutsuda.

www.topsiring.ee

11

JÄÄTMED

Kui kohtumine ei toimu just virtuaalsel teel, on jäätmete tekkimise täielik vältimine keeruline ülesanne. Kuid kui ürituse korraldamine selle algusest (nt kutsete väljasaatmine) kuni lõpuni (nt jäätmete sorteerimine) läbi mõelda, on kindlasti iga tegevust kohandades võimalik viia jäätmete tekkimise hulk selle võimaliku miinimumini. Kuna jäätmete teke on ürituse korraldamise iga etapi lahutamatu osa, siis on jäätmetega seonduv sisse põimunud siinse käsiraamatu igasse peatükki, kuid parema ülevaate saamiseks on sellest siinkohal veel eraldi juttu.

Millega arvestada?

- **Jäätmete sorteerimine:** ürituse toimumiskohta valides tee kindlaks, kas asutusel on jäätmete sorteerimise süsteem, st kas on olemas prügikastid ja konteinerid eri liiki jäätmete eraldamiseks. Kui pole, siis ehk annab läbi rääkida, et nad vastava võimaluse looksid. Eeskuju võib võtta Tartu Keskkonnahariduse Keskuse prügikastisüsteemist (fotol).
- **Vähendamine:** vähenda väljaprintitud materjalide hulka ja/või prindi kahepoolselt, vähenda pakendite ja plastikesemete kasutust, hoidu tellimast rohkem toitu ja jooki kui realselt vaja.
- **Taaskasutus:** taaskasuta möödunud kohtumiste materjale (nt nimesildiümbris, dekoratsioonid, infotahvlid, sildid) ja osta “rohelisti” vahendeid (tehtud looduslikust või ümbertöödeldud materjalist).
- **Kompostimine:** juhul kui korraldad ürituse enda aias või muus kinnises looduslikus paigas, siis võid mõelda üritusel tekkivate biojätmete kompostimisele. See on tore praktika, millega teistele eeskuju näidata.

MIDA TEHA TOIDUÜLEJÄÄKIDEGA?

Kui kokkusaamisest jääb toitu üle, siis on võimalik osalejatele toitu kaasa anda või oma kontoris kolleegidele viia. Kui ülejäägid jäävad *catering*-teenuse pakkujale, tuleks hea seista selle eest, et toit ei lõpetaks mitte prügikastis, vaid anda luba tootlustajatel ise seda tarbida või organiseerida toidu jõudmine abivajavate inimesteni. Tartus on mitmeid kohti, mis võtavad vastu kõlblikku kasutamata jäetud toitu ja toiduaineid. Kõigisse paikadesse tuleb kindlasti ette helistada. Seda esiteks selleks, et kindlaks teha, kas pakutav toit on vastuvõtmiseks sobiv (nt lahtise toidu puhul ei pruugi kõik sobida), ning teiseks, et kokku leppida kohaleviimise aeg (toitu vastu võtavad asutused ei pruugi iga kell avatud olla).

- **Toidupank**, Peetri 26, 5665 3873, tartu@toidupank.ee
- **Tartu Varjupaik**, Lubja 7, 736 1520, varjupaik@raad.tartu.ee
- **Tartu Laste Turvakodu**, Tiigi 55, 736 1640, turvakodu@raad.tartu.ee
- **Tartu Naiste Varjupaik**, 5594 9496, info@naistetugi.ee

MAJUTUS

Ürituse keskkonnasõbralikkus pole seotud vaid ürituse ajal toimuvaga, vaid see hõlmab ka ürituse väliseid aspekte. Seega on samuti oluliseks ülesandeks leida ja soovitada osalejatele ökoloogilisi majutusvõimalusi. Hotellides kulub ja läheb raisku palju ressursse: nii vett, elektrit kui toitu. Tasub tunnustada ja valida majutusasutus, mis hoolib oma tegevuse mõjust keskkonnale ning proovib järgida keskkonda säästvaid põhimõtteid.

Millega arvestada?

- **Asukoht:** majutus peaks jääma ürituse toimumiskoha lähedusse või olema hea ühistranspordi ühendusega, et osalejad võiksid sihtpunkti kas jala või muul moel lihtsasti kohale jõuda.
- **Energia ja vesi:** rakendatakse energiatõhusaid printsiipe (kasutatakse loomulikku valgust ja ventilatsiooni, energiasäästlikke säästu- või LED-lambipirn jne) ja vee kokkuhoiu praktikaid (vett säästvate vahendite paigaldamine, hall- ja vihmavee kasutamine jne). Seda arvestades võiks ka eelistada hosteleid, kus ühte tuppma mahub mitu inimest ning tubade peale jagatakse tualette ning dušše. Energia kokkuhoiu alla käib ka voodirüüte pesemine, mida ühtede ja samade inimeste ööbimisel ühes toas mitmel ööl järjest ei peaks ju tegelikult iga päev tegema, kuid suurem osa hotelle seda siiski harrastab.
- **Toitlustus:** tähelepanu võiks pöörata hotellis pakutavatele toodetele nii hotellitoas kui ka kohvikus, restoranis. Kas on tegu mahe, kohaliku, jätkusuutliku (taaskäideldud paber, jne) ja/või *Fair Trade*'i toodetega? Kas kasutatakse korduvkasutatavaid vahendeid, nt korduvkasutatavad nõud?
- **Jäätmed:** eelistama peaks hotelle, kus pööratakse tähelepanu jäätmete tekke vähendamisele (ühikordsete vahendite vältimine: nt riidest käterätikute kasutamine kätekuivatuspaberi asemel, pakenditest ja pakendamisest hoidumine: nt dosaatorite kasutamine väikepakendis pesuvahendite asemel jne) ning jäätmete sorteerimisele (vastavad prügikastid, konteinerid).
- **Koristamine:** ökoloogiline puhastamine eeldab ökomärgisega toodete kasutamist (EU Ecolabel – Euroopa Liidu lilleke; Nordic swan – Põhjamaade luik; Der Blaue Engel – Sinine ingel), millel on võimalikult väike mõju inimese tervisele ning keskkonnale. Samuti on ressursitõhusus oluline ka koristusvarustuse ja tehnika puhul.
- **Muu:** kui tegu on suure osalejaskonnaga, siis on ilmselt mõistlik nad suuremasse hotelli paigutada. Kuid kui tegu väiksema arvu osalejatega, siis võiks peatuda väiksemas hotellis – neis on tihtipeale rohkem isikupära, õdusam õhkkond ning seejuures toetate kohalikku väikeettevõtlust. Hotelli valimiseks on sobilik ka vastutustundliku ettevõtte (VE) märgisega majutusasutuse kasuks otsustamine. Vastutustundliku Ettevõtluse Foorumi liikmeid näeb siit: www.csr.ee/liikmed.

Foto: Looming Hostel

Green Key

Rohelist Võtit omavad majutusasutused:

Hostel Looming

Kastani 38
Tel: 5699 4398
E-post: info@loominghostel.ee
www.loominghostel.ee

Domus Dorpatensis Külaliskorterid

Ülikooli tänav 7
Tel: 5333 3031
E-post: dorpatensis@dorpatensis.ee
www.dorpatensis.ee

Academus Hostel

Pepleri 14
Tel: 5306 6620
E-post: hostel@campus.ee
www.academus.ee

Hostel Vaksali 4

Vaksali 4
Tel: 510 4698, 744 1610
E-post: info@hostel4.ee
www.hostel4.ee

Hektor Design Hostel

Riia 26
Tel: 740 5100
E-post: hektor@hektorhostels.com
www.hektorhostels.com

Tamme Hostel

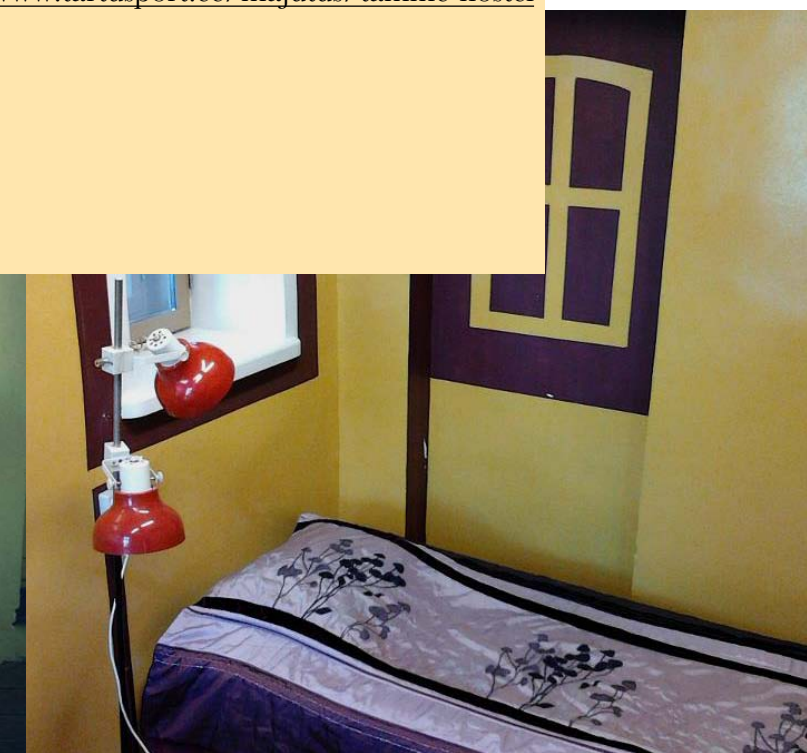
Tamme pst 1
Tel: 5400 4758, 744 8408
E-post: tammehostel@tartusport.ee
www.tartusport.ee/majutus/tamme-hostel

Hostel Terviseks BBB

Raekoja plats 10
Tel: 565 5382
E-post: terviseksbbb@gmail.com
www.terviseksbbb.com

Green Key (Roheline Võti)

Green Key on turismimajutuses kasutamiseks mõeldud rahvusvaheline ökomärgis. Seda võivad omada hotellid, telkimispaigad, hostelid, puhkemajad, spordi- ja konverentsihooned. Märgistuse kasutamist alustati 1994. aastal Taanis hotellidega ning nüüdseks kannab Green Key märgist rohkem kui 1100 majutuspaika 18 riigis.

TRANSPORT JA LIIKUMINE

Osalejad peaksid saama liikuda kiiresti ja hõlsalt kokkusaamise toimumispaiga, hotelli ja kesklinna vahet. Linnasisesel liikumisel, kuid muidugi ka rahvusvahelisel reisimisel, mida kokkusaamised tihtipeale nõuavad, on tugev mõju õhusaastele. Üritust organiseerides on transpordi aspekt oluline koht, mille arvelt CO₂ saastet kärpida.

Millega arvestada?

- **Asukoht:** peamised kohtumispaigad (toimumiskoht, majutus, kesklinn, transpordi sõlmkohad) peaksid asuma teineteise lähedal või olema hea ühendusega.
- **Info kättesaadavus:** osalejad peaks varustama linna kaardi, sõiduplaanide ja muu kasuliku infoga, et nad võimalikult hõlsalt jalgsi, ühistranspordi või rattaga ringi liikuda saaksid.
- **Varakult reisipiletite ostmine säästab raha (mida annetada):** osalejaid tasub julgustada reisi juba varakult planeerima hakata, sest võib olla võimalus odavam hinda saamiseks – kehtib see eelkõige lennupiletite puhul. Ning kuna lennukiga reisimine on suure ökoloogilise jalajäljega, siis kokkuhoitud raha võiks n-ö patulunastusena annetada sihtkohariigi mõne keskkonnaorganisatsiooni tegevusse.
- **Jagamine:** samuti tasub julgustada osalejaid ühisest sihtkohast tulles autot jagama. Et ühe kandi inimesed üksteisest teaksid, siis võib teha Google Docsi, Doodle'i vm jagamisdokumendi, kuhu kõik saavad märkida vajaliku info (kust tulevad, mis kell väljasõit, mitu inimest autosse mahub, lisainfo jne).

Vajalik info Tartusse, Tartus ja Tartust liikumiseks:

[Tartu linna bussikaart](#)

[Tartu linnaliinide sõiduplaanid](#)

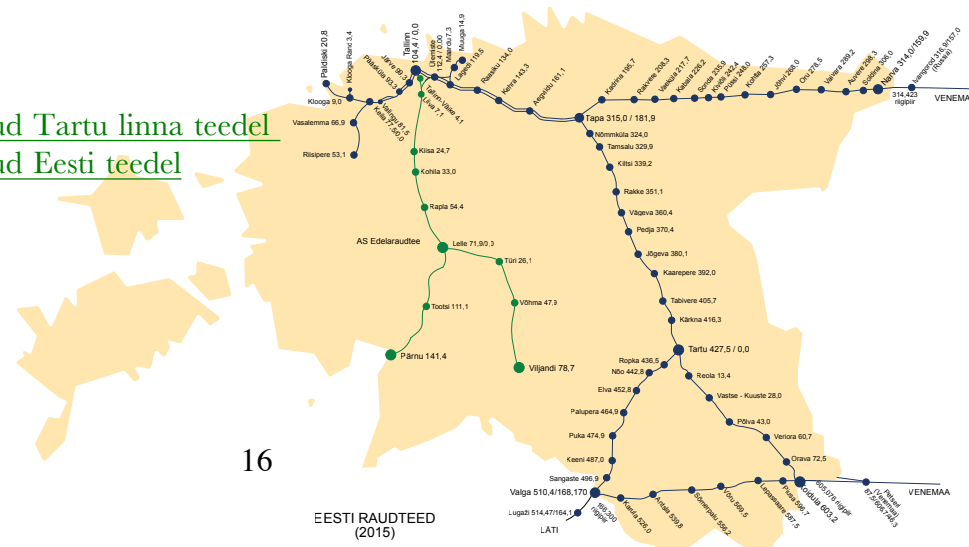
[Taksoteenused](#)

[Rongiplaanid](#)

[Üleriigilised bussiliinid](#)

[Teetööd, liikluspiirangud Tartu linna teedel](#)

[Teetööd, liikluspiirangud Eesti teedel](#)

JALGRATTARENT:

Velospets (Alpriis AS)

Riia 130

Tel: 738 0406

Avatud: E–R 10–18, L 10–15, rattarent 10€/päev

tartu@velospets.ee

www.velospets.ee/tartu

OÜ Rattaring

Aardla 112

Tel: 504 5961

Avatud: E–R 10–18, L 10–15, rattarent 12€/päev

info@rattaring.ee

www.rattaring.ee

Kauplus Jalgratas

Laulupeo pst 19

Tel: 742 1731

Avatud: E–R 10–18, L 10–14, rattarent 14€/päev

kauplus.jalgratas@gmail.com

www.kauplusjalgratas.ee

Looming Hostel

Kastani 38

Tel: 5699 4398

Avatud E–P 9–23, rattarent 10€/päev

info@loominghostel.ee

www.loominghostel.ee

Tandem jalgratta rent (Valguskiir MTÜ)

Voolu 17

Tel: 503 3374

Ettetellimisel, rattarent 22€/päev, 5€/tund

mttyvalguskiir@gmail.com

www.valguskiir.com/Tandem-jalgratta-rent

Tartu Bike rattarent

Nõva 11

Tel: 5802 7279

Ettetellimisel, rattarent 6€/3 tundi, 8€/6 tundi,

11€/12 tundi, 20€/2 päeva, 9€ lisapäev

Velotandem OÜ

Näituse 26

Tel: 740 6116

Avatud: E–R 10–19, L 10–16

info@velotandem.eu

www.velotandem.eu

Rattarent (Risk Systems OÜ)

Toompihlaka 6, Vahi küla

Tel: 506 2401

Ettetellimisel, rattarent 12€/päev

Tõukeratta rent:

Ihaste Ratsaspordi- ja vabaaja keskus

Raeremmelga 1

Kickbike'i laenutus, täiskasvanu 7€/tund, lapsed,

õpilased 5€/tund (ettetellimisel)

Tel: 735 3390, 5345 2944

aimar.hussar@ihastetall.ee

www.ihastetall.ee

Loodusturism

Hind: 15€ äripäev, 25€ nädalavahetus, 50€

nädal.

Tel: 527 2701

imre@loodusturism.ee

www.loodusturism.ee/et/matkaravastuse-rent/

toukerataste-rent-tartus

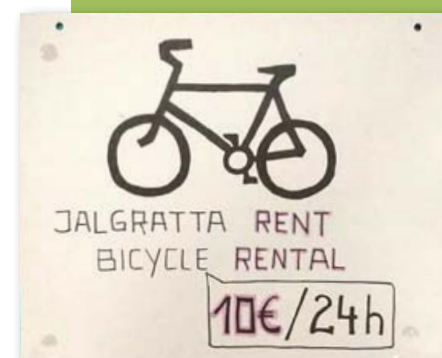
Segway rent (võimalik tellida ka Tartusse):

Hind: 30€/1 tund

Tel: 662 2003

info@segwayrent.ee

www.segwayrent.ee

Kontrollnimekiri

Järgmist üritust korraldades võid abiks võtta selle nimekirja. Seda järgides on sul parem ülevaade, millised keskkonnasõbralikud lahendused veel lisamist või täiendamist vajavad.

ABISTAVAD KÜSIMUSED	Jah/ei/muu
TOIMUMISPAIK	
Kas virtuaalne kohtumine (nt Skype'i teel) oleks võimalik?	
Kas toimumispaik on hea transpordiühendusega ning lähedal majutuskohale?	
Kas asutus on tähistatud keskkonnasõbralikult (ökomärgised, VE)?	
Kas tubades on loomulik valgus?	
Kas on olemas süsteem jäätmete sorteerimiseks?	
Kas mahe/kohalik/ <i>Fair Trade</i> /vegan/taimetoitlustus on võimalik?	
Kas vahendite ja tehnika puhul järgitakse "rohelist" eeskirju, kasutatakse ökopuhastusvahendeid jne?	
KUTSE JA KONVERENTSIMATERJALID	
Kas kõik dokumendid (kutse, ajakava jne) on veebis kättesaadavad?	
Kas materjalid on printitud kahepoolsest ja ümbertöödeldud paberil?	
Kas osalejatele on soovitatud keskkonnasäästlikke transpordivõimalusi?	
Kas meened on vajalikud ja/või tehtud looduslikust/taaskasutatud materjalist?	
TOIT	
Kas toiduained on "jätkusuutlikud" (kohalik, hooajaline, mahe, <i>Fair Trade</i>)?	
Kas plastikpudelite asemel kasutatakse klaaskanne vms?	
Kas tellitud toit vastab osalejate arvule?	
Kas menüüs liha vähendamine või selle kõrvalejätmine on võimalik?	
Kas toitudest järgib "rohelist" põhimõtteid (VE, mahetoodete kasutamine)?	
JÄÄTMED	
Kas pakendamist ja plastiku/kile kasutamist on vähendatud?	
Kas on olemas sobiv süsteem jäätmete kogumiseks ja käitlemiseks?	
Kas on võimalus biojätmete kompostimiseks?	
Kas äravisatavad materjalid on ümbertöödeldavad, biolagunevad ja/või taaskasutatavad?	
Kas toiduülejääke on võimalik kellelegi annetada?	
MAJUTUS	
Kas hotell asub toimumispaiga lähedal ja/või on hea transpordiühendusega?	
Kas omatakse "rohelist" märgist (Green Key, VE)?	
Kas majutusasutuses pakutakse kohalikku, mahe- või <i>Fair Trade</i> 'i toitu?	
Kas on veel teisigi "rohelist" meetmeid (jätmete kogumise süsteem, puhastusvahendid, riidest käterätikud, dosaatorid, LED-pirnid jne)?	
TRANSPORT JA LIIKUMINE	
Kas peamised kohtumisaigad on hea ühistranspordiühendusega?	
Kas osalejaid on varustatud vajaliku infoga linnas hõlpsasti liikumiseks?	
Kas saab pakkuda keskkonnasõbralikke transpordiviise (ratas, autojagamine, elektritakso, tõukeratas, Segway, Hoverboard jne)?	

Väljaandja: **MTÜ Eesti Roheline Liikumine**
Tiigi 8–24, 51003 Tartu Tel: 5645 4459
info@roheline.ee www.roheline.ee
Autor: **Eliisa Saksing** Kujundus: **Neeme Möll**
Keeletoimetaja: **Kaspar Kolk** Kaanefoto: **Tarmo Haud**

KESKKONNAINVESTEERINGUTE
KESKUS
**Käsiraamatu väljaandmist toetab
Keskonnainvesteeringute Keskus**

Käsiraamatu koostamisel on eeskujuks ja allikaks olnud praktiline käsiraamat „How to organise sustainable meetings & events in Brussels“, mis on valminud ICLEI (Local Governments for Sustainability) ja BELO (Brussels-Europe Liaison Office) koostöös ning mille autoriõigused on kaitstud ja kuuluvad ICLEI’le.